

го виробника. Експорт України має вдосконалюватися шляхом оптимізації структури та розширенням асортименту товарів, а імпорт — шляхом створення імпортозамінних виробництв.

Коротков Є.М.  
ХНУ ім. В.Н. Каразіна

## **СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Глобалізація — процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Міжнародний бізнес — це підприємницька діяльність, яка поширюється на міжнародну економічну сферу. Міжнародна торгівля, представлена експортом та імпортом товарів і послуг, займає чільне місце в міжнародному бізнесі. Розглянемо тенденції в експорті України, спираючись на дані Державного комітету статистики України: зовнішньоторговельні операції у 2013 році. Україна здійснювала з партнерами з 229 країн світу. Експортували товари до 200 країн світу, імпортували — з 215 країн. Найсуттєвіші експортні поставки до країн ЄС здійснювались до Польщі — 4 % від загального обсягу експорту (чорні метали, руди, шлак і зола, електричні машини), Італії — 3,7 % (чорні метали, зернові культури, насіння і плоди олійних рослин), Німеччини (електричні машини, чорні метали, одяг та додаткові речі до одягу, текстиль) та Угорщини (чорні метали, електричні машини, палива мінеральні, нафта) — по 2,5 %. Взагалі, частка країн ЄС в експорті України на 2013 рік склала 26,5 %; на Росію за цей період припало 23,8 % від загального експорту України. В українському товарному експорті переважають ресурсомісткі товари — чорні метали, руди, шлак і зола, мінеральне паливо, електричні та механічні машини, а також — продукція аграрного сектору. Слід зазначити, що експорт аграрної продукції стає малоперспективним, оскільки, як свідчать дані Світової організації торгівлі, частка аграрної продукції в світовому експорті зменшується: на початку 1900-х років її частка складала 57 % загального товарного експорту світу, в 1990 році — 12 %, а в 2011 році — лише 9%. Таке зниження пояснюється успіхами

в самозабезпеченні продовольчими товарами Західної та Центральної Європи, а також використанням замість натуральної сировини штучних замінників. Експорт послуг України в 2013 році становив 14,8 млрд. дол. (збільшився на 9,1 % проти обсягу 2012 року), імпорт послуг в 2013 році становив 7,6 млрд. дол., (збільшився на 13 % у порівнянні з 2012 роком). В Україні у 2013 році частка експорту таких послуг склала 10,1 % від загального обсягу послуг. Такий вид експорту є вигідним, тож потрібно його розвивати, для чого в Україні є кваліфіковані фахівці. Політична ситуація в Україні спричинила спад економіки, що негативно вплинуло на міжнародну торгівлю. У довгостроковому періоді Україні необхідно переорієнтуватися на експорт менш ресурсномістких товарів. Особливо перспективним є експорт комп'ютерних та інформаційних послуг.

Корпан М.В.  
ХНУБА

## **РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Сучасні соціально-економічні трансформації, що охопили національну економіку України та суспільство в цілому, впливають на рівень та спрямованість зовнішньої торгівлі. Проведемо дослідження динаміки зовнішньоекономічної діяльності Харківської області. Вона характеризується зростанням, але існує постійне переважання обсягу імпорту над обсягом експорту, що веде до від'ємного сальдо торговельного балансу. Наявність від'ємного сальдо є негативною тенденцією, бо високий рівень імпорту не дозволяє в повній мірі розвиватися вітчизняному виробництву. Міжнародний валютний фонд при видачі кредитів керується цим показником і вважає необхідною наявність позитивного торговельного балансу. Протягом періоду 2003—2008 років спостерігалось значне підвищення обсягу імпорту, яке різко припинилось з початком всесвітньої фінансової кризи 2008—2009 років. Протягом 2010—2012 років знову спостерігаємо зростання обсягів зовнішньоекономічної діяльності, яке завершилось падінням як обсягу імпорту, так і експорту. Але у січні-липні